

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
17 septembrie st. v.
29 septembrie st. n.

Ese în fiecare duminică.
Redacțiunea :
Strada principală 375 a.

Nr. 38.

A N U L XXV.
1889.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

A. I. Odobescu.

— Portret literar. —

Am anunțat și noi, că Academia Română din București a acordat în sesiunea sa din anul acesta premiul Năsturel Herescu de lei 12 mii dlui A. I. Odobescu, pentru „Scriserile Istorice și Literare” 3 volume publicate în anul 1888.

De astădată publicăm raportul comisiunii de esaminare, compus de dl V. A. Urechia, care s'a citit în ședința plenară a Academiei și s'a incuviințat cu 20 de voturi contra 2.

Êtă raportul!

Dlor membri ai comisiunii de noue.

Nu trei volume de lucrări, ci o muncă literară, istorică și archeologică de 38 de ani este adusă înaintea noastră de dl Ales. Odobescu. Veți înțelege, dlor colegi, greutatea sarcinei ce ați pus pe slabii mei umeri și veți scuza necontestabilele scăderi ale lucrării mele improvisată după pripirea cu care nevoia noastră regulamentară mi-a cerut-o.

Cele trei volume: »Scriseri literare și istorice« ale dlui Al. Odobescu, sînt o rememorare repede a însași viața sa de muncă spornică pentru cultura națională. Între prima lucrare cu care începe primul volum: »Muncitorul român«, publicat mai întîiu în maiu 1851, în jurnalul »Junimea Română«, și marele op asupra »Tesaurului dela Petrosă«, ultima lucrare apărută în 1888, se deslășură o serie de lucrări, cari oglindesc nu numai evoluțiunile talentului dlui Odobescu, dar și însuși mersul națiunii române pe calea culturală, literară, istorică, ba chiar și socială, economică.

La intrarea dlui Odobescu în arena literară, în Țera Muntenescă erau amuțite cu totul graiurile mîngăetore literare, căci mai toți scriitorii noștri erau departe de țera lor, imprăștiati prin evenimentele politice dela 1848. În București nu mai se tipăria decât traduceri, și acele mai tot atât de reu alese cât și reu făcute, de romane franceze, în care bună-ôră *le plateau de Waterloo* se dicea pe românește: *talurul dela Vaterlöd*, și unde *Fredéric Soulié* devenia *Frederic Papuc*.

În Moldova, Alecsandri, la 1851, grupă în giurul seu pe câțiva bărbați părtași mișcării dela 1848; ei țineau în degetele lor amortite de nelucrare, un condeiu uscat de arșița Țilelor politice din acel timp. Alecsandri chemă la »România literară«, și pe alți tineri din noile generațiuni, cari, fluturi inconștienți

de primejdie, se aruncară și-și arseră aripele nedestoinice, în vältorea luminosă din giurul marelui poet.

Grupul de redactori dela »România literară«, au un merit deosebit, de care istoria noastră literară cată să țină o deosebită sêmă. »România literară« a dat semnalul unei mari campanii în contra stricării limbei române, sub pretext d'a o asemênă din ce în ce mai mult limbei latine. Am arătat altă dată, în alt memoriu, nașcerea acestei școli literare limbistice, în Ardeal și am și demonstrat cât erau de legitime ni-zuințele literaților de peste munți din acesta direcțiune, atunci când un Nesselrode scrisese că *originea Românilor se pierd în noptea timpurilor*; dar, după 1850, situațiunea nu mai era aceeași, și a se întărîia stăvilirea curentului latinizat în limbă, eră a com-pricente cu limba și însași *unitatea națională*, atât de strîns legată acesta de unitatea idiomului vorbit de o națiune.

Direcțiunea dată de »România literară« a născut ôre-cari scrieri literare manifestate prin »Ședetoriale la țera« ale lui Ales. Russo, prin »Șetrarul Guluescovic« ce eu insumi publicam în »Calendarul Buciumului român«, prin »Autodafe a lui 8 cirilic« întocmit de reposatul tipograf Bermann etc.

Dl Ales. Odobescu, de și nu reintrase în țera, dela Paris, la momentul aparițiunei »României literare« colaboreză la ea chiar fiind în Franția.

Dela primul articol al dlui Odobescu, din »Junimea română«, dela 1851, se putea vede, că junele scriitor a intrat în mișcarea literară dela Iași, cât privește amorul limbei poporului român și ura neimpăcată în contra alterării ei prin indigeste introduceri în ea de netrebniți termeni și forme latine, sub pretext de a i se da o fisonomie necontestat română.

În o diminetă din luna maiu anul 1853, intram sfios și admirator în biuroul lui Alecsandri din casele, cari mai apoi aparținură drului Russo lângă Stul Niculai cel sărac.

— Evrica, îmi dice poetul, ținînd în mână un manuscrîpt... Êtă scriitorul care va duce la biruință stegul subt care te-ai înrolat și dta, dle Urechia...

Poetul ținea în mână niște versuri semnate de Ales. Odobescu.

Minunată limbă! adaoșe Alecsandri. Și întorcîndu-se spre Ales. Russo: »Ai pățit-o, verișcane; în »ședetoriale« tale se simte că alergi cu limba scosă după cuvinte vechi și când le pui la rînd, mirosă cât colo a mucigaiu... Lui Odobescu îi vin cuvintele poporale subt condeiu fără să le caute și ian veți ce *înșirate mărgărite* ese limba românească subt condeiu lui tîner! Vorbele cele mai vechi își pierd nu numai

patina, mucigaiul, și-și strălucesc la ochii cititorului, prevedii ca gândul limpede că pârîul în fundul căruia poți număra nu numai pietrele colorate, ci și bóbele de nisip.

Din acea dimineță n'am mai pierdut din vedere pe Ales. Odobescu . . . Am citit în 1853 în »România literară« articolul său despre »Satira română.« Cu această lucrare începe dl Odobescu a lucra în marele câmp al vechimei, din care în 35 de ani de stăruitoare muncă, va imbogați cu frumoase descoperiri și lucrări arheologia română. Până la dl Odobescu au existat în țară colecători de antiquități, mai mult ori mai puțin norocoși în recoltele lor, dar arheologia română născu numai cu lucrările colegului nostru.

*

Între anii 1857 și 1860, dl Odobescu manifestă minunatul său talent de scriitor, într-o nouă direcțiune literară. Gustul de cetire a romanurilor franceze, ori-cum traduse, eră mare în public. Librarul editor Iónid ațită asemenea gust bolnavicios prin editarea de felurimi de romane, mai ales de *cape et dé-pée*. Atunci furăm îndennați și noi câțiva din scriitorii tineri să sacrificăm vițelului de aur, gustului cititorilor, dându-le încercări de nuvele originale. Eu însuși îmi aduc aminte că am tipărit în »România literară«, o nuvelă istorică : »Baptiste Veleli« în 1853.

Dl Odobescu în 1857 dete înse în »Românul« pe „Mihnea Vodă cel reu“, care produse o mare emoțiune. Apoi când, în 1860, în »Revista Carpaților«, a dlui G. Sion, publică pe »Dómna Kiajna« fu un strigăt unanim de admirare.

Acolo în adevăr apărea deplin tót ce eră și tot ce avea să fie și la maturitate, talentul dlui Odobescu : limbă admirabilă, românescă ca la nimeni, fantasie bogată de poet, desfășurare de icóne viu colorate și un fond istoric superior la tot ce se scrisese ca istorie română de contimporanii dlui.

Atâta este de ademenitor legată partea istorică de acea a fantasiei poetului, în nuvelele acestea, că mai deunăzi, un june candidat la licență luă drept călăuză istorică chiar una din aceste nuvele ale dlui Al. Odobescu. Ori cât a avut obligațiunea ca profesor examinator al aceluși candidat, să-l deștepte asupra deosebirii dintre o nuvelă și un tratat de istorie, așa creș eu, în fundul inimei sale, a trebuit dl Odobescu, să simță o reală plăcere, ca pictorul grec care zugrăvise struguri cu atâta perfecțiune, de veniau păsérite cerului să îi ciupescă . . .

*

În urma »Dómnei Kiajna« dl Odobescu simți că lumea română eră a lui, și deci provocă fundarea unei reviste literare și științifice, proprie. Cu »Revista Română« colegul nostru renașce în Bucureșci literatura și știința română, cu deseversire amuțite după 1848. Dl Odobescu devine fusul, solid conducător de ariă în giurul căruia o nouă generațiune de scriitori învățați bătătoreșce snopii noiei recolte, ca să le desghióce grăunțele hrănitóre minței și inimei.

În »Revista Română«, se împământeneșce, prin dl Odobescu, »Folkloristica națională« prin studiile sale asupra poesiei populare, merenouă și originale, chiar și după ce C. A. Rosetti scrisese despre această materie; și prin studiul său asupra »Datinelor« (p. 193. T. I.) care vor da apoi dlui G. D. Teodorescu, ocaziune a ne da o bună lucrare.

În »Revista Română« dl Odobescu deprinde națiunea română să cunóscă și să iubescă pe bărbați, cari în trecut au lucrat pentru cultura ei, Cârlova, Poetii Văcăreșcii, Corezi au în Odobescu pe cel mai ilustru biograf și critic.

Dlui Odobescu se datoreșce nu numai cunóșcerea bărbaților cari dela secol. al XVIII la al XIX-

lea au trecut unul după altul *suveică plină de mătase și de fir* prin itele pânzei noastre culturale, ci și cunóșcerea, aprețuirea și iubirea a tot ce trecutul ni-a lăsat ca odóre și monumente.

În această fasă a II-a a activității sale, dl A. Odobescu intră deja în »Revista Română« în care publică darea de sémă despre odórele dela Bistrița (1861) și câteva »Ore la Snagov« (1862.) Negreșit că caluminanța lucrărilor din această direcțiune o vom afla în anii subsecvenți, dar diua se cunóșce de dimineță. Acum nu mai dá tărăóle prin vechile ruine *colectorul* de antiquități nepregătit, ci adevăratul *archeolog*.

*

Și când mintea o are pironită la trecutul glorios, dl Odobescu nu se abstrage dela cele ce se petrec sub ochii sei. De cât, în loc de a mișui și el, ca alții, în furnicarul politiceii țilei, el vede mai departe, și unde vede cu ochiul inimei, acolo merge însuși. Între Ardeal și Muntenia, Odobescu devine trasătură de unire la anii 1861—62. El ne facu prima dare de sémă *de visu*, despre Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în iuliu 1862 în Brașov. Acolo, ascultând cuvântările bărbaților fruntași ai Ardealului, dl Odobescu pricepu ceea ce nu putea să diă rostul lor înțelept . . . Acolo invěța a iubi pe Cipariu, pe Muntén, pe Popasu, pe George Barițiu și pe atâția apostoli ai națiunei, din cari vai! câți au mai ramas astăzi între noi! . . . în tomul I al scrierilor sale. Dl Odobescu republică acea frumoasă dare de sémă despre activitatea literară a Ardealului, dare de sémă dela care pot diă că datéză relațiunile sale de scriitor istoric cu fruntașii noștri de peste Carpați.

*

În 1860—61, înființasem noi dăscălimea din Iași societatea »Ateneului Român«, care mai apoi, la 1864, avea să fie transferată în Bucureșci. Din nenorocire politica distrase dela lucrările Societății pe unii din membri, ca dnii Cogălniceanu, N. Ionescu . . . Posed eu o scrisóre a dlui Odobescu cătră unul din noi membri ai Ateneului, în care, cu o energie ce ar trebui să o pótă reallă și astăzi spre a ne întórce pe mulți dela politica absorbantă, ne îndemnă să ne dăm jos din »*serinciobul politiceii*« și să ne ținem de condeiu . . .

Până la urmă curentul politic pe cât iute pe atâta ce-i dreptul legitimat de impregiurările și de sărăcicia de ómeni de stat, — acel curent din care dl Odobescu cercase a ne răpi pe noi, îl fură și pe dlui. Volumul al II-lea al scrierilor sale ne-a păstrat cel puțin câteva lucrări politice în care omul de stat profită de zestrea frumoasă a omului de știință și a istoricului. Acele sânt lucrările dlui Odobescu relative la monăstirile din România, din 1863.

Real serviciu aduse la deslegarea acestei chestiuni prin țără, studiile frumoșe și băsate pe documente ale dlui Odobescu.

*

La iuliu 1864 avui onórea să fiu chemat director al ministerului cultelor și instrucțiunei publice din Bucureșci, de cătră ilustrul meu actual coleg dl N. Crețulescu. Pomenesc de acest fapt personal pentru că el mi-a dat ocaziune d'a cunóșce de aprópe pe dl Odobescu și de a-l urmări *de visu* în frumoșă sa carieră literară și istorică.

La 1865 dl Odobescu, ca membru în primul consiliu general al șcólelor, luând de temă programul ce avusei onóre a propune ministrului de atunci, pentru organizare de școli reale, combaténd direcțiunea greșită din acel timp a învățământului, — ne dete înțeleptul și completul său studiu asupra invě-

țământului real, ce este republicat în volumul II din scrierile sale la pag. 55.

Doi ani apoi dl Odobescu organiză la Paris cea frumoasă expozițiune, care pentru prima-ori arată lumii culte, nu atât ce este România, dar ce poate fi când va deveni liberă și independentă. Precioase sunt lucrările tipărite de dl Odobescu și dl Aurelian, cu referință la expozițiunea acăsta.

De aci începe dl Odobescu a-și manifesta mai puternic decât ori când talentele sale de scriitor, stăpân deplin pe limba noastră și de întietate în arheologia atât generală cât și a patriei.

Eram prezente și m'am mândrit la Copenhaga în 1869, la congresul preistoric, vedând locul ce colegul nostru ținu în acel congres, loc atât de frumos prin memoriul ce comunica despre perioada preistorică daciă.

Din această direcțiune de activitate științifică, publică în vol. II al scrierilor sale, dl Odobescu; a) artele din România în periodul preistoric, conferință mult aplaudată la Ateneu în 1872, și tipărită înteu în „Columna lui Traian“, pe 1874; b) Fumuri arheologice scose din lulele preistorice, articol plin de umor tot atât cât și de o necontestată știință arheologică (»Columna lui Traian« 1873.)

Sincronostic cu activitatea sa arheologică, dl Odobescu, care dela 1869 în sinul Academiei Române, începe aci, alătura cu unii din noi, dar cu superioritatea ce-i dau scrierile sale pur literare — o campanie bine-făcătoare pe cât de anevoioasă, în favoarea atât a scopurilor înființării Societății Academice, cât și mai în urmă a adevăratei limbi românești. Vie caută să fie în memoria fiecăruia dintre noi frumosul raport dând directivă traducerilor de scriitori latini și greci, din fondul »Cuza«, cât și memoriul bogat asupra mișcării literare române din secolul XVIII, care se cuprind acum în T. II al scrierilor dlui Odobescu. Dar cine a uitat impresiunea adâncă ce am simțit cu toți la ascultarea măestritului raport asupra activității literare a lui Alecsandri, raport care atât de bine spuse publicului ceea ce cu toții simțiam, acordând cu unanimitate, autorului »Pasteluri-lor« marele premiu »Năsturel-Herescu?»

Volumul al 3-lea al »Scrierilor« dlui Odobescu ne redau pe veselul pe cât și eruditul »Pseudo Kinigheticos« din 1874. Aci recitim cu plăcere cele „Dece basme mitologicești, apoi »Rescôla lui Horia“, bogatele note la »Istoria lui Mihai Vitezul« a lui Balcescu, a căruia biografie dl Odobescu ne-o dete tot în acest al 3-lea volum. Las de a pomeni de numeroase articole de literatură populară, scrise între 1874 și 1879 și de alte și mai numeroase, încadrate sub titlu de »Istoria contemporană«, din 1876—1887.

Acestate, prin tangentă, ating poate și sfera politiceii țilei, dar când, peste câțiva ani, asperitățile personale vor fi neteșite de greul sul sub care timpul fățușce, când nu și nimiceșce, ômeni și lucruri, cine nu va fi recunoscător dlui Odobescu; că adunat mănunchiu tôte acele articole, foi rêslețe ale propriei sale vieți?

Mănunchiu sânt intr'adevăr legate tôte aceste lucrări reslețe, și legătura ce le impediă a se rêschiră este simțirea viă a Românișmului și a patriotișmului, aceste servite de o logică strînsă, care are la dispozițiunea ei o limbă minunată, românească.

Sânt, domnilor colegi, vro patru cinci bărbați pe cari eu, cu tôte România, îi iubesc și îi admir,

dar despre cari numai din porunca ce n'aș pute să n'ascult, m'aș incumetă să scriu. Un Mihail Kogălnicenu, primul nostru istoric, un Barițiu, părintele jurnalismului român, un Alecsandri, neintrecutul scriitor în versuri, un Odobescu, adevăratul restaurator al limbei și prosei românești, fac cu talia lor mărêta umbră minței slabe și întunecă condeul semeț ce va să-i descrie. Da, a isbutit dl Odobescu să ne amintescă cine e Alecsandri, dar nu cereți dela mine să isbutesc asemenea a ve grăi despre »Scrierile« lui Odobescu.

Din norocire, nu cele ce ve pot spune eu în bine, cum nici ce spun alții în reu, despre activitatea literară și istorică a dlui Odobescu au să influințeze votul dnielor vôtore. În *templa serena*, în care și vârsta molcomitoare de patimi și studiul obiectiv cu care sînteți deprinși, au ridicat judecata dvôtore, nu se pôte să nu vi se suggere, ca și mie, mai presus de tôte, amintirea că, decă ađi avem de mândrie a arată primul volum din „Dicționarul“ limbei române, care va nemuri numele lui Hașdeu, este grația luptelor stăruitoare de mai mulți ani, dela 1871, la 1877 ale dlui Odobescu. Dnialui a luptat contra curentului greșit care ne-a dat primul proiect de »Dicționar și Glossar.«

Un renumit și de autoritate critic al evoluțiunii noastre culturale scrie că: „Ceea ce Alecsandri a făcut pentru versul român, a făcut Odobescu pentru prosa română. (Măiorescu.)

Academia a încoronat pe unul. Eu propun încoronarea celui d'al doilea. Premiul Năsturel-Herescu, și prin periodicitatea lui, și prin importanța cifrei, nu este destinat a respălți meritul unei singure opere, ci de a încoronă o întregă activitate literară și științifică. Așă cel puțin ni se pare că a înțeles Academia când l'a acordat prima dată, și prin faptul că de atunci nu l'a mai acordat, de și cărți de valoare deosebită au mai apărut dela 1881 încôce.

V. A. Urechiă.

In zăvoiu.

In zăvoiu de sub stâncă
Șade dragostea nătângă :
Nici nu ride, nici nu cată
La flăcău, ori la vr'o fată.

In zăvoiu din câmpie
Șade dragostea hazlie :
Ea pe fată mi-o înșelă
Și mi-o lasă cu greșelă.

In zăvoiu din vâlcică
Șade dragostea calică:
Ea nu cată ce-i în ôlă
Și s'animă ca o bôlă...

In zăvoiu plin de hulă
Șade dragostea fudulă,
De necinste imbuibată
Și la lume arătată...

In zăvoiu de pe vale
Șade dragostea în cale:
Vrei, nu vrei, când mi te prinde,
Călcăiașele-ți aprinde...

Frunță verde lăcirmioare,
Care-o fi mai bună ôre:

Cea hazlie, cea natângă,
Cea fudulă, ori calică?

Frunză verde de alune,
In ce parte de pe lume
O fi ôre dragoste
Fără neam de pacoste!..

Radulescu Niger.

Vijelie.

— Novelă. —

După ôre-care tăcere, ea ridică capul dintre mâni și dîse:

— Așă dar, e adevărat că te-ai logodit?

El deschise gura ca să spue ceva, dar ea îi luă înainte:

— Nu te vei apucă acum să tăgăduiești!

Atâta ar mai trebui! Șciu cu siguranță.

— Glume... te-a mințit...

— Am citit într'un jurnal. Il aveam. Nu șciu ce l'am făcut. Mi-se pare că l'am rupt in bucățele. Imi pare reu. Ți l'aș fi vîrit in ochi!..

— Ce însemnăză tonul acesta?

— A! te supără. Sînt încă pré blândă. Vestea despre logodnă n'am citit-o numai in jurnal, am aflat-o și din gura unei persône...

— A vrut să te supere.

— A vrut să me supere! Dta ai vrut să me superi, să me inbolnăvești, să me omori! Te-ai logodit, și in curînd veți face și nunta. Ii șciam și numele fetei. L'am uitat. E un nume banal: Ionescu, Popescu... Nu-mi aduc aminte! Și puțin me privește numele! E o brună naltă și slabă, cu ochi verđi. Are multe parale. Eu nu sînt nici brună, și n'am nici parale. Trebuie să te veđi la un fel, căpă-tuit. Vine vârsta matură și te găsește așă! Dar ai uitat c'ai datorii in urmă. A! me ai pe mine in urmă, care voi strigă, voi strigă din tôte puterile. Am să me agăț de haiele tale in ȃiua nunții și ai să inaintezi spre altar tîrîndu-me pe mine prin pulberea de pe stradă. E lesne, după ce ai făgăduit cuiva cerul și pămîntul, in nopți de vără; după ce ai jurat iubire vecinică; după ce ai reușit să înșeli, să-ți schimbi într'o bună dimineță ideile: „Me insor! Copila amă-gită care remâne in urmă, va găsi și ea pe cineva. Va plînge câteva ȃile și apoi va uită. Ce nu se uită in lumea asta! Cei șapte ani trăiți impreună se uită in șapte ȃile! A! omul e uitător, și femeia e și mai uitătoare! Ț-ai ȃis de signr. Dar nu e așă! Eu sînt altfel de femeie!..

— Nu 'nteleg de loc întăritarea asta...

— Ei, asta me stringe de găt. Nu 'nțelegi! Dar ai chiar tonul unui om vinovat. Așă-mi vorbiai altă dată? Așă ședeai alt' dată pe scaun? Nu te veđi? Uită-te in oglindă! Ești galben și schimbat. Iți tremură mâinile. Iți auđ d'aici bătăile inimei. Bietul om! Nu 'nțelege. Me miram de ce te schimbasesi de că-tva timp. Acum imi esplic. Și dec'ai fi fost cel puțin om franc... Dar ai făcut totul pe furis, pe tăcute, hoșeșce. Credeai că n'o să se afle! Credeai că o să sbori cu frumoșă dtale peste mări și țeri, și nu o să ve mai dea nimeni de urmă. Și mai me sărutai până mai alaltăieri, cu buzele umede de sărutările alesei dtale! Cum puteai să-mi spui că me iubești numai pe mine? Ah! cum pôte sta la un loc iubirea și min-ciuna; mierea și otrava! Căci m'ai mințit, m'ai mințit, m'ai mințit!

— Ești nedreptă...

— Nedreptă! Dar ce probe vrei să-ți aduc, că ceea ce îți spui e adevărat? Nedreptă! Cuvintele nu mai au nici o însemnare la dta! Me acuzi tot pe mine. Nu, nu sînt nedreptă, sînt prôstă, sînt ne-bună, sînt ce poștești!.. Da, prôstă... Am ajuns astfel... Inse... inse... asta nu va merge mult! nu, nu va merge mult. S'a sfērșit cu mine...

Și începû să umble repede prin casă, cu fața inflăcărată, cu degetele tremurătore. Puse mâna pe un vas cu flori și-l trînti cu furie. Un ciob îl lovi destul de tare pe Balmescu. El se ridică după scaun:

— Mario!

Ea-și rupse dintr'o singură smucelă tôtei nasturii dela capot, apoi începû să arunce lucrurile după mese și după policiore și să le calce in picioare.

Balmescu se repeđi ca s'o oprască. Maria îi in-fipse mâna in piept și-l sgudui cu tôtă puterea ce-i da furia. Ii descheiă jacheta și-i smuci cravata. Ei i-se despletise pîrul și-i căduse pe spate. In luptă, îi scose din buzunar un *portmoneu* de piele.

— Aici trebuie să fie fotografia ei. Am s'o veđ! Am s'o țin la mine. Am s'o arăt la tôtă lumea. Am să spui că dta mi-ai dat-o in semn de dispref pentru logodnica dtale! Am să fac un scandal ne mai po-menit, să urle strada, să urle orașu, să urle țera in-trégă! O voi cunôșce. Dar spune-mi dta cine e! O să me duc la ea s'o deștept din somn, s'o speriu, să răcnesc la ea. O să-mi tai pîrul, o să-mi scoț genele și sprîncenele, o să-mi mânjesc obrajiu cu negru și o să-i ȃic: „Uite, uite pe cine a iubit Balmescu atăția ani! Pe mine, o ciună, o stafie, o iazmă! Nu me cređi? Am scrisori dela el, am jurăminte gravate pe inele de aur! Am...» Are să se ingrozască de mine și de tine.

— Mario!

— Mario! Cum poți să mai rostești acest nume? Aceste litere s'au invecit, s'au tocit. E o musică veche, hodorogită, supărătore. ȃi alt nume, ȃi, din greșelă măcar. Spune-mi și mie numele ei.

Și începû să rupă cu dinții o batistă cu care-și ștergea din când in când ochii de lacrimi. Apoi se repeđi din nou la Balmescu vîrîndu-i cu iuteță dege-tele in alt buzunar, de unde scose un portret de fe-mee. Balmescu puse mâna pe un colț al cartonului. Ea se smuci așă de tare, încât cădură amîndoi peste un scaun și apoi pe parchet. Aci începe lupta cu furie. In cădere, el reușise a apucă jumătate din fo-tografie. Il mușcă, îl umple pe obraji și pe mâni de savilă. El îi sucește degetele și o sgărie pe brațe. Cor-sajul ei e cu totul deschis. Copeile dela corset sînt deschiorate, ér cămașă de batist fină, năgră și cu puncte galbene, sfășiată până la brău. Se fac ghem, se rostogolesc pe scânduri, galbeni, tremurând, su-flînd, gemînd:

— Vreau s'o veđ, s'o cunosc, să me duc la ea, să-i spui cine ești! Trebuie, s'o veđ! Ajutor! Ajutor!

In momentul acesta, se deschise o ușă și ser-vitôrea apărû speriată și cu ochi mari in prag. Cre-ȃnd că stăpâna ei e in luptă cu vre-un hoț care a venit s'o jefuiască și s'o omôre, se trase repede și alergă să cheme ajutor.

Aparițiunea acesta fu ca un duș rece pentru cei doi amanți. Se sculară repede. Ea, despletită. sgăriată, sângerată pe piept. pe obraz, suflînd ca și cum ar fi urcat pe fugă o sută de trepte, fugi in odaia de alături. El, cu capul gol, ciufulit la pîr, cu cravata întorsă la spate, cu trei nasturi rupți la haină, sgăriat la tîmplă și la găt, cu gingiile sânge-rate, plin de praf pe la genuchi, côte și spete, eși pe furis și șchiopătînd pe o scară de din dos.

D. Teleor.

AȘTEPTAREA.

El și ea.

 sta lângă sobă
 Și fumă;
 Ea ședea la mesă
 Și cosea.

Cânteci de iubire
 El cântă :
 Cânteci cari ca june
 Le 'ngână.

El cântă din gură,
 Ea tăcea
 Ș-adâncită 'n gânduri
 Suspină.

P'amëndoi un cuget
 Frământă :
 Dragostea dintâie
 Ce trecea.

Ș-alui cântec dulce
 El sfârșia :
 Ea privia la dânsul
 Și plângea.

Nicolae Hacman.

Limbistică comparativă asupra rădăcinei : cad.

(Urmare.)

Chetif fr. sărac, mișel (vedi kediv) keto la finni : mișel, slab macru ; koczegea (mai bine kotzegea) la ung. mișel, sărac ; koczipor (kotzipor) la ung. popor, om de jos, de rënd ; kotzi e aci adjectiv : de jos, comun. Chudak pol. sărântoc, om mișel, chudy pol. slab, macru. Cattiveria it. reime, reutate ; cattivamente it. in mod reutacios. In sanscrita : kadarya domn, posesor, kadarta reu, mișelie, nenoroc, kadartita mișel, nenorocos. Kadd dur, aspru.

Aci e de a se înșiră : khide la baschi : a) de aprópe ; b) amic, ortac. După acesta formă româneșce : *ckiz* ce asemeni arază o stare de apropiare ; asemenea *cuzin*.

Cad la celți : negru, intunecos, brun. Kadara scrt. negritoriu. Catha și ceatha la irlandezi : negură, de aci la noi : *cetă*, la ung. *köd*. Cethin la galli colóre negricioasă, brună ; cetină rom. ramurile mici de brad cu frunze intunecóse verđi (cetină póte veni și din cad arbore și parte de arbore) ; kaduk la pol. boem. diavol, drac ; cethern la galli demon, furiă, koti la albanezi, intunerec. Cu s înainte : skotos la greci : nópte, intunerec ; skotaizo și skotazo a se face nópte, a se întuneca. Unii au dedus numele Scotia din skotos grec, pentru că Scotia e la nord și astfel la intunerec, — dar se deduce din cad = col, munte, *ia* țera (ca și muntele Scodrus) și astfel însemnă : muntenia.

5) Din rădăcina *cad* :

a) verbe cu direcțiunea in sus, in afară și alte concepte sinonime.

Procedo lat. pășese, merg înainte ; ced = cad e aice : merg, pășesc. *Purced* rom. a se nașce, a se derivă, a isvori ; a merge ; codi la galli a rădică, a înălța ; codiad g. acțiunea de a rădică, adevă rădicare ; codi g. a irită, a ciocni, — codioh br. ciocărlia, se esplică dela sborul ei, cum se rădică in sus. Kydróo gr. (din kydos onóre, laudă, renume) eu onorez ; kydano

gr. me laud : kydrao gr. me fălesc, me fac fudul. Kat sanscrita a luă impregiur. Katta laudă, a gloriifică. — Cai-theadt irl. a se aruncă ; caithid irl. a aruncă ; scaturire it. a isvori, a eși afară, a incepe ; scaturigine it. isvor ; Cito iute, citius mai iute ; kiitā fin. a merge iute. Koitta fin. a răsări, a purcede (apare sinonim cu latinul coitus.) Kotologni ung. a rătăci, a cutrieră ; kotrodni ung. a se duce din cale, — *cutrierare* rom. a merge încóce și incolo, a incungiuură umblând ; p. e. el cutrieră țera, pământul. Küttā fin. a laudă, a înălța ; stā mai deaprópe cu conceptele grecești de mai sus.

b) Verbe cu direcțiunea in jos, in laintru, și concepte de așeșare de linișce.

Cadw la galli a căde ; cadwon g. cădere ; caditt g. cădută, cădătură ; cadwaim irl. a căde, de aci cado lat. *cadu* rom. adevă pic jos. Cădută : cădută rom. casus lat. cas = caz rom. Cu s înainte *scad* rom. scaduto it. scădūt rom. eschazer in prov. a căde și a schiopetă. Kot scrt. a schiopetă ; kōd schiop. Sceda it. batjocură, dejosire. Occido lat. apun, merg in jos, cadu ; soc-cid-ent apus (cido e egal cu cedo din procedo.) Schod pol. descendere, scoborire, decurs. Kydazo gr. eu batjocorese, deonestez, sudui, blastem ; (din kydos onóre laudă, renume.) in forma asemene e sceda la italiani. Kudarcz ung. batjocură, rușine, pățirea rea. Chutte fr. cađ, cădere.

Cattare it. a se umili, a se rugă, a cerși. Kat scrt. merg. Cateo gr. merg in jos, merg pe jos ; skazo gr. a schiopetă ; kathar la arab. cel ce tremură, se scutură, se cutremură. Din o formă ca cea din urmă e la noi : *cutropire* (și cu c in h, *hotropire*.) a prepădi, a hului, a imburdă. Din rădăcina derivată *cat* = cut se află in latina : *sucutare*, *concutere*, la noi *scutur*, a scutură un pom, pe cineva, hainele de prav etc. *scotiment*-o it. scuturament ; scotitóre it. scuturatoriu, scotolare it, a scutură (p. e. fuiorul.) *Sket* la albanezi, scutur. C la latini a trecut și in q = qu, p. e. *quatio*, eu scutur ; *cat* = *quat* ; din *cad* e trece in g, și astfel s'a format cu *sgduiesc*, (*quat* = *qud*) scutur, clătin, cutremur, vedi X. In acest mod s'a format *schutt* nemț. (s-cut) ruină, huluitoră, *chutte* fr. cădere ; *Schütteln* nemț. a scutură, *schüttern* nemț. a cutremură.

Catinel (Glos. Ac. R.) incetinel ; cätineluț („Gutinul“ nr. 7) incetineluț ; cätingan (Gl. Ac. R.) cätingan și cätینگanel („Gutinul“ nr. 7) incetinel, incetișor. *Cet* rom. o stare de liniște p. e. când nu suflă vântul ; c in q, astfel quies lat. (gen. quiet-is) pace, liniște ; *incet* adv. incetare, a fini, a gătă. a pune capăt : de acesta rădăcină se ține : *quita*, *quitanță*, *aquitare*.

II. *Cad* însemnă : arbore, pădure și lemn. *Cad* ce însemnă arbore, însemnă tot deodată și ce e compus din arbore, o parte din arbore și apoi : tufă, berc, pădure.

Cad la galli, arbore ; *caudex* la latini trunchiu de arbore viu, partea ce ese din pământ. *Caudinium* la latinii vechi, un loc plin de trunchi de arbori ; in *caudex* și *caudinium* a s'a diftongit in au. *Cadafalus* și *catapultus* in monuminte vechi atăta cât la francesi : *catafalque*, tron rădicat pentru cadavru (*cad* arbore, *fal* = *bal* = *pal*, rădicătură, elevațiune, nălțime.) *Cadberth* la galli tufă, berc, păduriță (*cad* = arbore, *berth* e sinonim căci însemnă loc cu arbori, formă originală *bar-da*.) *Cadlas* g. grădină de pomi, adevă : loc de arbori. C trece in *ci* = *cs*, *csadály* ung. tufă, berc, păduriță.

Cedr la galli, bretoni, arborele *cedrus* la latini, *chedru* la noi (in bibliă : *chedrii* Livanului ; *ced* arbore, er mare.) *Cedwydden* la galli pădure de *chedrii* (*gwydd* însemnă și arbore și pădure) ; *Cedroa* la baschi : *chedru* ; *cetrou* la baschi *sceptru* (*cet* arbore,

roa rege; deci arbore, bătă de rege; in sceptrum, cep purcede din cap=căpeteniă, tru din dar arbore; Thra-ke=Tracia țera de arbori séu de păduri; Dryades ființe de arbori) băt de domnitor.

Cidysen la galli, éscă de lemn, de arbore; cidra la bs. chitră și vin de mere; de aici: chitră.

Cad s'a diftongit in: coad și in coed (ched.) Coad la galli arbore și pădure; coaderin la bretoni un arbore lung și subțire; — vîrf mic de arbore; rudă. Coadtaër br. om care lucră in pădure la arbori; (taër egal cu tar ter, tir tor (la noi toriu) ce se adauge la ființe: cumpărătoriu.) Kadlyub pol. trunchiu, corp.

Coed in toate dialectele celtice: arbore, pădure; coed la galli, bretoni și scoți: arbore, pădure, substanță de arbore. Grawncoed g. via, arbore de strugure; strugure. Coed ce însemnă pădure, însemnă și selbatec, de pădure, coedafr g. capră selbatecă (afr a remas din gallicul gafr, capră, din care c in g, p in f.) Coedan și coeden diminutiv la galli și la bretoni. așa pădurișă, precum: arborel. Coadic și coedic, ic la br. diminutiv; coedin br. a îmbrăcă ceva cu lemn, a podi, coedfa g. pădure (fa=ba, ma, pa, va=loc, teren, coed=arbore, pădure.) Coedog la galli om de pădure, og din ac=om; coedog la scoți, plin de arbori, og din ac=augmentativ.) Coedta g. a tăia lemne; coedtaour br. tăietoriu de lemne; (our=ar=or om.) Coedtir g. loc in arbori, (tir=ter-en,=țeră) Coedty g. cameră de lemne; ty=da loc. Coedwr g. om, pază de pădure (wr=latin vir, om, bărbat.)=pădurariu.

Cod la galli arbore, pădure. Codetum la latini după Fest, berc, tufe tinere; codex la latini trunchiu, trupină. Vêdurăm mai șus, că din cad=ced ce in genere însemnă arbore, s'a format și numele pentru un arbore special: chedru. Astfel se află codra in monumintele vechi: alun și tufă de alun. — Până ce la bretoni: coud însemnă arbore și pădure, in monuminte vechi: coudra arborele alunul; la francesii vechi: coudres, la cei de ađi coudre, coudrier arborele alunul, coudraie berc, pădure de alun, deci numele de arbore, pentru un arbore special.

Am înșirat aci atâte forme ca să se vedă, că de unde purcede cuvântul românesc: codru=pădure; și codru are înțeles mai mult de o pădure mare vechiă. Cod=arbore; ru din ra=loc; asemenea ra se află in Scodra și Scodrus. Tat-ra, Fat-ra, Mat-ra, in cari Tat, Fat, Mat însemnă nalt și ra loc. Din codru e format: codruș, codricel, codrian. De și se află rădăcina cod in codetum și codex la latini, noi cuvântul codru îl avem dela galli. — Pădure purcede din padu la galli un arbore special (la timpul seu mai pe larg) și din ra=ru=re loc; conceptul ca făget, brădeș, pădure de arbori speciali.

Coid coidin și koid se află in gällica, arbore, pădure. — Aflăm pe c trecënd in ch: urchoad, urchoed g. br. ur=unul choad=cad=arbore. Schudt in Lusitania însemnă: vergea, jördă. — Kodzse la flamandi: mociócă, bătă mare. Chot g. arbore; chot, choter la evrei, bătă, seudiscio it. jördă.

Cudgell la anglii băticele (cud arbore, gell=cel mic.) Cudon și cuddon la galli porumb de pădure (Holcztaube nemț. ramier fr.); cudones in limba latină barbară; o raritate, că c trece in t la italieni: tudon porumb de pădure.

Să trecem la rădăcina derivată: cat: catea bs. grindă; cattoit g. pădure; caut g. arbore. Catarigi (Dic. Ac. R.) la români păpuți de lemn (mai revenim la cuvânt.) Hütis rom. tufiș.

Cet br. arbore și pădure; cetina séu cetenă rom. arborelul latinesce: juniperus communis; cetina se numesc și crengile verđi de brađi. Cetra bs. căt

cedroa, sceptru Chetinea in monuminte vechi, lemne mărunte, lemne sparte.

Kedre g. alun, tufă de alun: kettile și kethle g. keudre la francesii vechi, coudrier la francesii de ađi, alun. Citisium in glosariile vechi, cytha la galli, grâu; sitos grec. jit rom. jitariu rom. păzitoriu de grâne.

Coat și coet br. arbore, pădure, substanță de arbore; coatic și coetic br. arborel, păduriță. Cot g. arbore, pădure; coteret br. cotret rom. sarcină de lemne; cotinus la latinii vechi, arborel, acote sp. vergea, nuea; cout br. arbore, pădure; tricot fr. bătă mare; tri din rădăcină cu três=tare, și cot=arbore. Kotinos gr. oliv selbatec, oleastru. Asemene e numele general pentru special. kotyor ung. tufă, păduriță: kotre boemesce: tufă pădure. Kuta scr. arbore.

Noi cu rădăcina cot, avem: cotor, partea din unele plante, ce rămâne in pământ după ce se taie de sus. Codur la macedo-români; — după înțeles stau mai apröpe de latinul caudex și codet, trunchiu, trupină de arbore; — in al doile înțeles cotor însemnă pentru unele lucruri și mâneriu. Veđi III a).

Cuit la cornvalli, pădure. Cutsardea bs. vin de viniă selbatecă, (arda=vin); csutaj ung. tufă, berc, păduriță, csutajos ung. tufos. Ciutruc rom. („Gulinul" nr. 7) buturugă de lemn. Scutica lat. și it. vergea, nuea, bătută după Bullet; se traduce și cu sbiciu de piele; in cazul acesta, după înțeles mai nou, cut din rădăcină vine din cutis lat. piele. Skytale gr. mociócă, bătă; Skytalon gr. busdugan. (Aceste se vor mai clasifica.)

Din cad, d trece in z; coz g. arbore pădure; de forma acesta stă mai apröpe: skoza la abbanezi arbore și fag. C trece in h, și pentru acesta: hoad, hoed și alte forme in dialectele celtice asemenea însemnă: arbore, pădure. Haud la arabi, de lemn, de arbore; hout la flamandi arbore, lemn, cum vêdurăm mai sus: hătis=tufiș.

(Va urmă.)

Dr. At. M. Marienescu.

Doine și hore de pe Sêcaș.

De-ai fi mândră sâmbăta
Rujă ca dumineca,
Dumineca rujă 'nvoltă,
Lunea fâsaică 'nbrumată.

-- Ce ai mândră 'n buzdunar ?
— Rumenělă de-un crițar.
— Ce ai mândră in cătrință ?
— Rumenělă de-o groșiță.

Mândru-i badea și se ține,
Sărăcia-l pune bine.
Mândru-i badea și frumos,
Sărăcia-l pune jos.

Badea care-mi place mie,
Mi-i drag din copilărie;
Badea care mi-i drăguț,
Mi-i drag de copil micuț.

Șci tu mândră ori nu șci,
Când eram noi doi copii,
De ședeam pe pașișce
Și vorbiam de dragoste.

Aurel C. Domșa.

Portretul dlui Hașdeu.

Dilele trecute vizitând atelierul dlui Mirea, am văzut portretul dlui Hașdeu. L'am privit mult; este plin de relief și de viață.

I.

Cât lucrăză natura, cât frământă, cât dospeșce și cu câtă îndârjire se porneșce în susul unei spițe de ômeni ca să dea la lumină un om mare, ecă o întrebare la care respuns lămurit nu s'a aflat încă. Și cu toate acestea e greu de primit, că un om de geniu resare pe negândite, așa din senin, fără nici o legătură intimă între el și întregul șir din care porneșce, prin care trece pentru a isbucni cu temperamentul lui colosal, cu patimele lui aprinse și cu acel creer în necontentită torturare. Adesea-ori un om mare își perde șirul némului și-l afundă în negura și tăcerea trecutului, aparându-ne ca un fenomen singular, fără nici-o legătură cu cei de mai naintea lui. El n'a avut o familie însemnată, coborîrea din generație în generație este ștersă, necunoscută lui și celorlalți, încât acest fenomen de minte scapără și luminează ca un fulger viu și lung ale cărui cauze zac în întunericul norilor, fără a fi cunoscute și înțeleșce de cei nepricepuți. Nu șcii nimic, se pôte, dar în trecutul spiții unui asemenea om germeul geniului a trebuit să stea ascuns, inghesuit de impregiurări, a trebuit să creșcă, să dobândescă puteri noi de expansiune, până când ne mai putend sta liniștit, să izbucnescă și să s'arate lumii în totă îndrăsnela lui d'a pētrunde și d'a creă. Moșii și strămoșii lui sânt tot atât de numeroși ca ai celorlalți semenii a cărora familie au o genealogie, căci de n'ar fi astfel, n'ar trăi în aceeași vreme cu ei; moșii și strămoșii lui au închis în ei tot atâtă putere de viață, tot atâtă putere de minte, și mai multă, căci decă n'ar fi astfel, acest om mare ar eși din nimic, séu, și mai greu de cređut, ar eși din ceea-ce eră vrăjmaș existenții lui. Geniul nici un alt adversar mai străduitor și mai vecinic nu are de cât prostia. Dragostea părintescă s'ar revoltă în prostie așa de năpraznic, încât s'ar sugrumă copilul decă ar fi un geniu.

La dl Hașdeu, acéstă legătură a lui cu ai lui din trecut, acéstă înțelegere deseversită a lui din present prin ai lui din trecut este mai ușor de prins. Decă întregul lanț al Hașdeilor nu se cunoșce, dar câteva belciuge mai mari și mai apropiate de noi se pot află. Din partea femeieșcă Hașdeii sânt Petriceici. Stefan Petriceicu, neavēnd urmași îi fiéză pe copiii sorii sale măritată cu un Hașdeu, »moldovean drept și boer mare.« De aci familia ia numele de Petriceicu-Hașdeu.

Despre partea Petriceicilor familia moștenia voinea puternică, ambiția înaltă și bărbăția. Stefan Petriceicu, — suit în tronul Moldovei la vreme de bētrânețe, — când s'a deschis resbelul dintre Turci și Polonezi, conduși cei dintēi de Husein-Pașa, ér cei din urmă de cătră Ioan Sobieski, a trebuit să gătescă drumul Turcilor, adunând merindele necesare și aruncând poduri peste repedile ape ale Moldovii. Unul din poduri părēndu-i-se lui Husein-Pașa că nu este destul de bine alcătuit, a rușinat pe domnul țerii Stefan Petriceicu, sguduindu-l de barba sa mare și involtă. Dar când s'a deschis furia luptei, în mijlocul ei, Stefan Petriceicu trece cu Moldovenii sei în partea

Polonilor și ducēndu-i după paloșul lui de voevod în inima bătălii pridideșce pe turci și-i risipeșce pe câmpii. Mânia Domnului inse nu se potoleșce numai cu înfrângerea osmânlăilor. El a fost necinstit în semnul bărbăției ș-al măririi. Rușinea d'al fi sgduit de barbă nu și-o spelă decăt gonind singur după Husein-Pașa și rânindu-l chiar cu mâna lui.

Despre partea Hașdeilor, Bogdan Petriceicu-Hașdeu, are curentul artelor ș-al științei. Tatăl tatălui seu, Thadeu Hașdeu, cunoscēnd adânc limba polonă scrie poesii însemnate și dobândeșce un bun loc în literatura polonă. Tatăl seu Alesandru Hașdeu, avocat celebru în Rusia, vorbia dela doispredece ani limba latină și pe cea grecă.

Ecă în câteva cuvinte de unde ne vine acest om fenomenal, acest savant care pōrtă pe umeri suridēnd, ca și cum n'ar duce nimic, enorma sumă de cunoștințe, acest scriitor neobosit care trece prin toate formele de stil c'o pricepere fără esemplu, încât dela glumă și spirit se ridică până la paginile severe, mărețe, lapidare, turnate în Historia sa ca pe niște plăci neperitōre de bronz.

II.

Dl Mirea dar a avut în fața sa un chip a cărei repede înfățișare îți aminteșce fără voe, fețele voevođilor noștri. Și dezvoltarea capului, și barba sa mare și rotundă, și mustățile grōșe, lungi și perdue în laturile bărbii, și nasul mare, și fruntea care se ridică bombându-se și se scobōră stringēndu-se spre temple, te fac să-l socotești drept un Domn vechiu care părăsindu-și scaunul domnii se invoeșce a se amestecă printre noi.

Pērul cărunt, rar cătră creșcetul frunții, drept, mōle și lung cătră spate, se arcueșce în fața și-ți presintă fruntea ca o jumătate de sferă. Și sub acéstă coje de os, imbrăcată c'o piele subțire și albă, ușor se pot vedē frământarea atător ideii, înceștarea atător argumente, mișcarea vie a acestei inteligențe vaste, locul care a ars și arde cu aceeași putere astăzi ca și acum treideci de ani. În partea de sus a frunții, în mijloc și în lături, decă iai sēma cât de puțin, veđi bine că nu ai a face cu o suprafață netedă, liniștită și indiferentă, ci din contră cu bose mari, legate între ele prin unde craniene mai mērunte. O suprafață muncită, mlădiată, împinsă din lăuntru în afară, o suprafață sferică care porneșce violent înainte și-și bate în lături și în urmă valurile sale, acéstă este înfățișarea din afară a regiunilor frontale și temporale la Bogdan Petriceicu-Hașdeu.

Pe mōlele templelor vinele albastre, mari și crețe șerpuesc despletindu-se spre urechi și imbinându-se cătră orbite. Obrajii slabi, dar viu colorați, se afundă sub frunte ca sub strēșina unei cupole. Sprincenele una se apasăp e ochiu, ér cealaltă caută în sus. Nasul merge drept până la mijloc, apoi cārmeșce puțin dela drēpta spre stânga, de aceea narea din stânga i se frânge în unghiu. Din cauza sprincenilor, a nasului și-a nărilor, dl Hașdeu are doue profiluri destul de deosebite. Profilul din stânga mai sever și mai pasionat; sprincēna fiindu-i apasată pe ochi și narea frântă în unghiu. Profilul din drēpta este mai blând, mai vesel, — sprincēna dicidându-i-se în sus, nasul mărindu-i-se și narea stând mai liniștită. De regulă când dl Hașdeu se emoționează, nările i se umflă și resuflarea i s'aude risipindu-se în mustăți.

Dar în ochi i se grămădeșce totă viața lui puternică și mare, în aceste organe care se deschid ca doue perdele și desvêluesc creerul. Ochii dlui Hașdeu sânt limpeđi, luminați, vii, aprinși, veseli și par că la fiecă clipelă caută plăcerea, surprinderea, fapte noue, înfățișări felurite, și fermecătōre. Privirea lui e

adâncă și mulțămită, par că înfigându-se până în fundul lucrurilor se deschide, se imblânzește și se umple de vioașie, surîde, este satisfăcută de înțelesul atâtor nimicuri învăluite în mistere nepetrunse de alte priviri er nu de ea. Privirea lui este fină, indiscretă, glumetă, viclenă și mișcătoare; privirea lui fură, convinge, inveseleşte și petrece, ca și cum ea singură ar fi o viață aparte cu plăceri și dorințe deosebite.

Arar am văzut niște ochi c'o privire mai potrivită cu omul. Dl Hașdeu are în privire scepticismul savantului, mulțumirea și căldura creatorului, pătrunderea criticului, rafinarea artistului, nesațiul tinerului, veselia celor cari izbutesc și viclenia omului de spirit.

Atâtea trăsuri caracteristice, cum sînt fruntea cu boșele ei, sprincenile și nasul adus dela mijloc, strîngerea tîmplelor și involtarea bărbii, te fac să surprinzi pe pînză, cu inlesnire, linia, forma, asemănarea acestui chip nobil, deosebit și plăcut. Partea materiei a acestui cap este variată, pitorăscă și ușor de copiat. Dar greutatea este enormă când e vorba să prinzi cu penelul viața cealaltă, adevărata viață, aerul, expresia și mai ales privirea, căci la dl Hașdeu privirea este focarul expresiei, este lumina și sufletul celorlalte părți din figură.

III.

Dl Mirea a studiat și-a reprodus cu patimă trăsuri caracteristice ale acestui chip; dsa a isbitut mai în toate; în unele părți este minunat de adevărat, de energic și de viu, cum este în tîmpla din stînga. Dl Mirea a făcut multe portrete bune. Dar nici odată n'a prins mai cu succes o privire atît de vie și de complicată, ca în portretul dlui Hașdeu. Ar fi de ajuns să vezi acești doi ochi, numai pe ei, pentru ca să spui cu siguranță cam ce fel de fire de om trebuie să fie acela care îi are. Surisul, finețea, viclenia, indiscreția și, în aceeași vreme, dulceta, blîndeta și tinereta acestor ochi, este cea mai mare izbîndă în portrete a tinerului maestru.

Adevărul este că dl Hașdeu are atîta caracter în figură și-atîta viață în ochi, încât, eu unul, mărturisesc că decă aș fi pictor mi-aș face o intrîgă galerie cu: »Hașdeu scriind«, »Hașdeu citind«, »Hașdeu glumind«, »Hașdeu uitîndu-se după . . . o dîmnă frumoasă« etc. etc.

De la Vrancea.

Scrisore din Bucovina.

(Prima bancă română în Bucovina.)

Alaltăeri a presintat comisia alasă pentru elucrarea statutelor societății de credit »Progresul« elaboratul unei adunări foarte bine cercetate de cătră intelegința din Cernăuți. Din impregiurul Cernăuților au fost puține persoane de față.

Statutele acestei societăți de credit, care poartă firma: »Progresul, asociare registrată de imprumut și economie cu garanță restrînsă în Cernăuți«, numeră 84 de paragrafe, cari conțin dispozițiuni foarte detaliate. După statute are asociația asta de credit următorul scop: ajutorarea reciprocă a membrilor ei cu imprumuturi bănești, cum și deșteptarea și desvoltarea șimțului de economie și sporirea intereselor membrilor sei, ocupîndu-se ea cu datul imprumuturilor bănești, cu fructificatul depunerilor economice, cu escomptarea și rescomptarea tratelor cu vadea pe cel mult de șase luni dela data, cu incasarea pe sîma altor persoane și cu privirea banilor în conto curent, cu rescumperarea proprietăților rurale bucovinene

indatorite și cu păstrarea efectelor depositate. Membru al societății pôte fi tot indigenul de caracter nemaculat fără privire la secs, societăți și corporațiuni, decă semnă cel puțin o parte fundamentală, care i fisată cu 25 de florini.

Dl Ion de Lupul escuză absența dlui Modest cavaleriu de Grigorea. Dl Lupul este cu totul înțeles cu înființarea institutului de credit cum și cu statutele prezentate și propune, ca adunarea să le primescă en bloc. Statutele corespund în totul legilor esistinte și eu cred că alte dispozițiuni nu s'ar ma puté trece în statute.

Dl Stefanovici Constantin: Noi am lucrat statutele acestea pe basa legilor esistinte și cu toate acestea sînt multe paragrafe, cari s'ar puté schimbá. Așa aș fi eu pentru schimbarea paragrafului 11, care tratéză despre primirea membrilor. Aci aș propune, ca membru societății acestei pôte fi numai un român, ca să n'abă străinii portită de a intrá în societate și să ne facă mult reu.

Președintele adunării, dl Mihai Piteiu, consilier auliac în pens. și avocat: sfătuește a nu primi propunerea dlui Stefanovici, căci multe daune s'ar putea căusá prin asta societății. Să nu facem alarmă în lume, care pôte să ni strice. Scopul nostru, este a strînge un capital, spre a puté ajutorá Bománilor și mai ales țăránimfi. Preotul vorbește de 10 și 20 de ori în biserica țăranelui să nu facă asta, și Moșco șoptește numai în urechea săténului, și el îl ascultă și lasă pe preotul. Cu primirea propunerii dlui Stefanovici vom avé pe toți străinii protivnicii noștri și cu asta nu ni vom face bine. Printre străini n'avem amici, dar cu propunerea asta ne vom face inimici. Contra străinilor avem noi destule precauțiuni în statute. În idee să ținem la propunerea acesta, dară să nu o spunem; să nu tragem clopotul, ca să se facă alarmă.

Dl Onisim Țurcan: Propunerii dlui Stefanovici s'a satisfăcut prin mai multe dispozițiuni preventive în statute. Așa ne spune § 1 al statutelor, că limba oficială a institutului e cea română; § 11 dice, că primirea membrilor atîrnă dela director. Propunerea dlui Stefanovici, pe care în idee o susțin și de care me țin, ni ar puté aduce multe daune.

Dl Ion Lupul: Societății trebuie capital, și Românii bucovineni nu sînt prę avuți. Acest capital se procurá în cea mai mare parte prin credit întreținut cu celelalte societăți de credite din țără, cari is toate străine. Prin clausula introdusă după propunerea dlui Stefanovici, am provocá ostilitatea lor și ne-am lipsi de creditul lor, cari nu ni-s amici, dar cu asta ni ar deveni în interesul lor dușmani. Toate institutele din țără lucreză astfel. Decă ne dați garanța, că putem lucrá numai cu bani românești, sînt cel dintîiu, care sprijinesc propunerea dlui Stefanovici.

Dl Stefanovici: Cu toate acestea apër propunerea mea. Institutul acesta nu e geșeftar, ci un institut de binefacere. Vrem să ajutăm pe sátenii, cari prepădesc averea lor în mánile jidovilor. Véd timpul, că când va avé institutul o avere peste o sutá de mii de florini, că s'or iuți străinii de a intrá în societate, de a o sparge. Prin elásarea cuvîntului român, nu ni vom face pe străini amici. Ori ce particular pôte să escompteze la institutele străine din țără, și nimene nu intrébă de ce nație ești. Noi deci putem lucrá cu bani străini.

Dl Dumitru Socolean: Noi Românii avem un pecat mare: sîntem Románi din gurá. Stráinilor spunem indatá ideile nóstre și astfel le periclitám. Cu strigáte, cu fum am început mult, dar cu lucru puțin. Să lucrám deci și să nu stricám. Pe directoriul vom legá cu decisiunile nóstre, chiar și cu de neîncredere, decă

va lucra contra ideilor noastre. Nu ni e rușine de numele român, dară de ce să dăm arma în mâinile străinului. Că destul îți dau ei foc și numai ghimp și spin sântem în ochii lor. De reul Jidanilor, cari cretéză la noi prețurile marfelor și produselor, nu poți face nimic, căci ei sânt puternici. Ei fac tîrgul. De aceea ve rog, să nu primiți propunerea.

Dl O. Țurcan: Propun închiderea discuțiunii.

Se primește.

Dl Grig. Halip: Nu vîd nici o cauză pentru eliminarea cuvîntului român, care ne-ar infrică. Am auzit, că ne trebuie un capital. Societatea p_ote să se desvolte treptis; picuș la picuș și societatea p_ote să ajungă lesne la un capital destul de considerabil.

Pun_endu-se propunerea dlui Stefanovici la votisare, se respinge cu o mare majoritate.

Dl O. Țurcan propune mai multe schimbări la §§ 38, 1, 3, 5, 64, 82, cari se primesc.

Statutele se primesc în întreg apoi de adunare.

La propunerea dlui Mihaiu Piteiu alege adunarea pe domnii baron Eudoxiu Hurmusachi, Constantin Stefanovici, preotul Artemie Berariu și O. Vorobchevici, cari să facă înregistrarea societății la trioulul din Cernăuți.

Așteptarea.

— Veți ilustraținea din nr. acesta. —

Nu mai vine!

Il așteptă de-atăta vreme și numai vine. Ôre unde întărdie atăta? D_ora ș-a uitat vorba de eri. Ô! bărbății sânt fluturi. Dar nu. El nu-i! El e model de fidelitate.

Și cu t_ote acestea nu mai vine. De-ar șci cu ce dor este așteptat, ar grăbi, ar alergă la ea. Nici nu l'a mai așteptă, nu-i vrednic, e un...

Dar ah! ușa se deschide... Êtă-l'ai!

I. H.

Literatură și arte.

Veronica Micle. Dl Iacob Negruzzi scrie în »Convorbiri Literare«, că t_ote poesile lirice ale repozatei Veronica Micle au apărut mai întăiu în revista dsale. Se vede că dl Negruzzi n'a petrecut cu atenținea f_oiă n_ostă, căci atunci ar fi trebuit să vedă, că Veronica Micle în cei dece ani din urmă a publicat cel puțin douăzeci de poesii întăiu în »Familia.«

Compendiu de meteorologie. Sub acest titlu a publicat dl dr. A. P. Alexi, profesor la gimnasiul superior românesc din Năsăud, un volum care se ocupă d'un ram de șciință necultivat de fel la noi românii dincoci de Carpați, adeca de meteorologie. Volumul conține studiile autorului apărute în raporturile gimnasiului numit. Dar șciind ce trecere au la noi cărțile literare și în deosebi cele șciintifice, a scos numai 100 de broșure, sperănd că din vr'o dece milioane de români d_ora se vor găsi 50 cari să-i cumpere cartea și atunci va fi deplin mulțămit. Crud sarcas la adresa indiferentismului generale. Cartea se imparte în următ_orele capitole: Insămăntatea, desvoltarea istorică și folosele practice ale meteorologiei; Elementele meteorologice și îndrumările pentru observațiuni. Tiparul, din tipografia Alexi în Brașov, e frumos.

Primul călindar pe 1890 a și apărut. Acesta e »Noul călindar de casă« pe anul comun 1890, publicat de tipografia Alexi în Brașov. Pe pagina primă se află portretul baronului Leonida Pop; ca lectură găsim următ_orele: »Decăt învățătura pe jumătate,

mai bine nimic«, narațiune de Theochar Alexi; »Alternative« rapsodie de Ion Popiliu; biografia bar. Leonida Pop, de dr. A. P. Alexi; »Apropierea primaverii. Cucul«, de Ion Dima Petrașcu; »Copiii și părinții«, »Un jurăm_ent«, de Ignatie Mara. Glume și mai multe ilustrațiuni intercalate în tect. Prețul 30 cr.

Carte de școlă. A eșit de sub tipar în Brașov, în editura librăriei Nicolae I. Ciurcu: »Curs practic de economie« cuprind_end noțiuni despre grădinărit, economia cămpului, vierit, cultura pădurilor, creșcerea vitelor, stupărit și cultivarea vermilor de m_etasă, întocmit pentru școlele populare, pentru aduși și pentru t_oi, cari se interesează de aceste ramuri ale economiei, de Ion Georgescu, învățator dirigent, edițiunea a doua, cu mai multe ilustrațiuni intercalate în tect. Prețul 25 cr.

Planurile lui Zola. Dilele trecute doi diariști englezi vizitară pe dl Zola în locuința sa de ț_era de la Médon. Êtă ce le-a spus Zola: Decăt isprăvesc cu romănele mele d'acum, me pun să scriu romane noue, pe care le voi scrie cu totul în altă direcție de cum cele de până acum. Mai probabil e că voi urmă școlă criticilor, dela ai cărei perceptive m'am îndepărtat încă de mult. Voi ț_ave să scriu multe lucruri noue Aveam de g_ănd să-mi public lucrările într'o revistă. Dar ori care revistă nu este decăt un morm_ent; nu sânt citite decăt de un număr din public p_ote restrîns. De ôre-ce eu voiesc inse a vorbi publicului mare, me voi adresă lui prin vre-un diar cotidian. Pentru acest scop scrisele mele vor trebui prefăcute, scurtate, de ôre-ce diarele nu dispun de atăta spațiu. Deja acum cu ocazia esopițiunei voiam să ncep publicarea lor. Credeam dimpreună cu mai mulți amici ai mei că publicul se va interesă de o discuție literară. Ne-am înșelat inse: publicul n'a vînit la esopiție decăt pentru ca să petreacă.

Reviste. *Dimbovița*, o nouă revistă literară, redactată de un comitet compus din mai mulți studenți universitari din București va apăre acolo, la 1/13 octomvre. — *Școlă Nouă*, care apare de două ori pe lună, la Roman, cu incepere dela 1/13 octomvre, va fi strămutată în București. — *Noua Inșiță Literară* se va numi o revistă nouă literară, care va eși la 1/13 octomvre în București, și va urmă de două ori pe lună, sub direcțiunea unui comitet.

Diार nou. *Agricultorul și economul român* se numește un diar nou, care a inceput să apară la Săn-Nicolae-mare în Bănat, sub redacțiunea parocului Svetoniu Petrovici.

Teatru și musică.

Șiiri teatrale și musicale. *Dșora Charlotta Feliciani*, absolventă a conservatorului din București, care a debutat de cur_und în Veneția în »Fra Diavolo« și »Barbierul din Sevilla«, are de g_ănd — după cum scrie unei amice — să m_ergă în București prin luna februarie viitor și a da vre-o două represintațiuni. — *Dșora Anna Ciupegea*, f_osta elevă a conservatorului din București și care a studiat anul trecut la Paris cu maestrul scenei franceze, s'a întors în București, ne spune »Romănul.« — *Dl Serghiade*, impresarul opelei italiene din București a plecat la Milano, de unde se va întorce la 4 octomvre împreună cu trupa.

Societatea pentru fond de teatru român își va ține adunarea generală m_ăne și poimăne, la 29 și 30 septemvre n. în Caransebeș, sub presiul vice-presidentului Iosif Vulcan. În nr. viitor vom da informațiuni am_ănunțite despre decursul acestei serbăi. culturale-naționale. Acuma avem să coregem niște greșeli v_erite în nr. trecut, în notița relativă la fon-

dul societății. Fondul societății este, cum s'a dis și 'n rëndul trecut, 51,959 fl. 28 cr.; acest fond inse, după datele esacte ce avem, este elocat astfel: in obligațiuni de stat 23,176 fl. 78 cr., in acții de ale »Albinei« 7,800 fl., in acții de ale »Transilvaniei« 900 fl., deposite la »Albina« 19,575 fl. 78 cr., in obligațiuni private 200 fl., in bani gata 306 fl. 72 cr. Rugăm diarele cari au reprodus notiția din nr. trecut, să binevoescă a luă act și de rectificarea acēsta.

Serbătorile din Caransebeș. Êtă indicațiunea punctelor de frunte din programa serbărilor dela Caransebeș, cu ocasiunea adunării generale a societății pentru fond de teatru român: Sămbătă in 28 l. c. la 2 ore după miédădi intimpinarea presidiului și a óspeșilor la gară; sēra cină de cunoșcință; duminēcă in 29 l. c. la 9 liturgie solemnă in catedrală, la 11 deschiderea adunării generale in sala cea mare a comunității de avere, la 2 ore banchet in otelul Lichtneckert, sēra concert și teatru tot acolo; luni in 30 l. c. la 10 ore ședința a doua, sēra concert și bal.

Concert și teatru românesc in Caransebeș. Cu ocasiunea adunării generale din Caransebeș a Societății pentru fond de teatru român, la 29 septembrie n. sēra la 8 ore, se va da acolo, in otelul Lichtneckert, in folosul acelei societăți, un concert și o reprezintăiune teatrală. Programa concertului e următōrea: 1. »Serenadă« de Flechtenmacher, executată de corul vocal al plugarilor din Chiseteu; 2. »Pămēntu-i frumos«, cor de bărbați, de C. Fischer, executat de societatea română de cāntări și musică din Caransebeș; 3. »Serenadă« de Moskowsky și »Flori frumoșe« de Deker, ambele pentru bariton, executate de David Terfaloga; 4. »Nōptea« cor bărbătesc de Schubert, executat de societatea română de cāntări și de musică din Caransebeș. — Apoi va urmā: »Ruga dela Chiseteu«, comedie populară intr'un act, cu cāntece și joc, de Iosif Vulcan, jucată de membri corului vocal din Chiseteu. Persōnele: Ion Ursuț plugar, V. Gherda; Raveca, soția lui a doua, M. Micaescu; Parascheva, fiica lor, S. Lazar; Trăila Coșteian, fecior holteiu, I. Dragiciu; Achim Ghiju, prietenullui, I. Șuman; Efta Marcu, plugar, I. Micu; Rusalina, nevēsta lui, E. Petruț; Costa Hērju, insurățel, D. Gerda; Gruia Gornian, cismar, D. Radulescu; Șloim, precupeț de tērg, G. Șepeșian; Lica Sica, plăeș, D. Manea; Nuț Tomuț, un străin, D. Gerda; Chira Crăciun, conducătorul corului, C. Manea; Chinezul, D. Șuman; Un turtar, G. Petruț; Un covrigar, N. Micaescu. Scena se petrece la Chiseteu, in ulița cea mare. — Serata se va incheiă cu »Coriolan«, poeste de Iuliu Grozescu, ilustrată cu un tablou ce represintă scena principală și declamată de David Terfaloga.

Ruga dela Chiseteu, comedia populară a lui Iosif Vulcan, care se va represintă la Caransebeș, a fost jucată drept repetiție generală in Chiseteu, la ruga de acolo, in 8/20 l. c., de cătră corul vocal. Incercarea, după cum ni se raportēză, a reușit bine. Cu tōte că timpul a fost nefavorabil, s'a adunat lume multă, mai cu sēmă din Lugoș, din Ciacova și din satele invecinate, inteligința și popor, care a intimpinat cu aplause succesul surprindētor al bravului cor vocal din Chiseteu și zelul neobosit al distinsului seu conducător, dl Lucian Șepeșian.

Concert in Brașov. Dșōra Elena I. T. Popovici, eleva conservatorului din Paris, dimpreună cu dșōra Irina de Brennerberg, ambele brașovene, au dat la Brașov in 25 l. c. un concert cu următōrea programă: 1. Mendelssohn, uvertură la »Ruy Blas« — musica orășănescă, 2. Verdi, aria din »Trovatore« pentru sopran cu acompaniare de orchestră — dōra Elena I. T. Popovici. 3. Max Bruch, concert (G-moll) pentru violină cu acompaniare de orchestră — Irena de

Brennerberg. 4. Max Bruch, »Frithjof's Heimkehr« (din scenele din legenda lui Frithjof) pentru bariton cu acompaniare de orchestră — dl Ernest Hintz. 5. Sacamate »melodii țigănești«, pentru violină cu acompaniare de orchestră — dșōra Irena de Brennerberg. 6. Weber, aria din »Freischütz«, pentru sopran cu acompaniare de orchestră — dșōra Elena I. T. Popovici. 7. Ernst »Fantasia lui Othello« pentru violină cu acompaniare de orchestră — dșōra Irena de Brennerberg.

Concert in Iași. La 17/20 septembrie, se va da in sala Pestia, un mare concert cu orchestra, de pianistul și compositor dl Carol Frohling, absolvent al conservatorului din Viena, premiat cu premiul I, cu unanimitate de voturi, cu medalia societăței amicilor muzicii și premiul »Franz Liszt.« Profesorii ai conservatorului din Iași, dd. Ed. Caudella și O. Weiss, cum și distinsul baritonist dl Chr. Georgescu, vor da grațiosul lor concurs. Programul conține doue compositiuni ale dlui Caudella, una a lui Schuman, ér restul compositiunii de ale dlui Frühling.

Concert și teatru in Bucovina. In luna trecută s'a ținut in comuna Frătăuțul-nou din Bucovina un curs de industrie casnică, sub conducerea dlui invēțator Mușlea și cu ocrotirea parocului Porumbescu. La sfērșit se dete un concet, sub conducerea părintelui Zavadovschi, cu următōrea programă: 1. »Cāntecul Tricolorului«, cor de Ciprian Porumbescu. 2. »Uite mamă colo 'n sat«, cāntec din popor arangiat pentru cor micst, de Nicolae Popovici. După o paușă: 3. »Rugăciunea Romānului«, cāntat solo de dl Mușlea, acompaniat pe pian de dra M. Porumbescu. 4. O piesă de clavier, executată de dra M. Porumbescu cu acompaniamentul altei domnișōre. Și in fine: 5. »Hōra Sinaiei«, musica de Gr. Ventura, arangiată pentru cor micst și cu teest de reposatul Ciprian. Festivitățile se 'ncheiară prin o reprezintăiune teatrală, jucēndu-se piesa »Creditorii« de V. Alecsandri; diletanții au fost: dșōra A. Tofanel și daii Romul Reuț, Nicōra și Bușnean.

Biserică și școlă.

Șcōri bisericești și școlare. Pr. Ssa episcopul Nicolae Popea, episcopul de Caransebeș, a sosit in sēptēmāna trecută la reședința sa. — Dl dr. Augustin Lauran, canonic al capitolului gr. c. din Oradea-mare și director al preparandiei gr. c. de aici, a fost numit abate titular al ordului din Caloceza »St. Augustin.«

Sinodul din Blaș, care s'a ținut la 16 și 17 septembrie n., sub presidiul Esc. Sale părintelui arhiepiscop și mitropolit dr. Ioan Vancea, s'a ocupat intēiu cu reorganizarea esactoratului archidieceșan și crearea postului de revisor și s'a decis să se 'nfiin. țeze un esactorat compus din 15 membri asesori dintre cari 9 vor fi capitulariști, ér ceialalți profesori ori alți preoți din gremiu. Apoi a discutat statutele pentru intemeierea unui fond pentru pensionarea preoșilor deficienti, care va purtă numele »Fondul Vancean« căci mitropolitul Vancea i-a pus fundamentul cu 5000 fl. După aceea s'au votat statutele fondului viduo-orfanal intemeiat încă la 1838 și care acuma se urcă la 90,000 fl. In ședința din urmă s'a incuviințat un proect relativ la procederea pentru stērpirea concubinatelor.

Școlă română gr. c. din Rodna-vechie se va sfinți la 29 septembrie n. Serbarea se va incepe cu oficierea cultului divin, apoi va urmā sfințirea edificiului școlar, după care óspeșii se vor intruni la un prānd festiv, sēra se va da o petrecere cu joc. Venitul curat e destinat in folosul fondului școlar. In

fruntea comitetului arangiator stau dnii: Gerasim Domide president, Ioan Pop Reteganul secretar.

Internatul de băieți din Baia-mare are pân'acuma, după cum ne spune »Gutinel«, un capital de 8552 fl. și o poliță de 50 fl. Suma acesta s'a depus de cassarul comitetului, dl avocat Nic. Nilvan, in cassa de păstrare din Șomeuta-mare. Statutele societății »Aurora«, care vré să ridice internatul acesta, le traduce 'n limba ungréscă secretarul societății dl avocat Vasiliu Indre, spre a le inaintá apoi guvernului spre aprobare.

Ce e nou?

Hymen. *Dl I. Al. Frateș* din Brăila s'a fidanțat cu dșora Raveica N. Cosma din Covasna. — *Dl Liviu Dorca*, invetător in Coșteul-mare lângă Lugos, s'a logodit cu dșora Sofia Blajovan, fiica reposatului preot Blajovan din Ildoș.

Pentru statua lui Eminescu. S'a făcut atâta vorbă, s'au ales atâte comite pentru redicarea statuei lui Eminescu, dar n'am auđit să se fi adunat încă nimica. De curând éráș s'a format un comitet spre scopul acesta, l'a format congresul studenților ținut de curând la Ploești. Frumos! Dar in alte țeri nu studenții fac asemenea întreprinderi, ci ómeni cu greutate. Unde întârcie apelul dlui Maiorescu?

Academia Română din București ș-a redeschis ședințele vineri la 15/27 septembrie. De-acuma înainte ședințele vor urmá regulat in fiecare săptămână.

Congresul studenților. Congresul studenților din România s'a ținut anul acesta in Ploești. Studenții au fost primiți de comuna Ploești cu mare solemnitate militară și civilă. In prima ședință dl Lateș și-a desvoltat tema sa despre: »Genealitate și nebulie«; in ședința a II-a a ținut conferința dl Dumitrescu student al facultății de științe despre »Filosofia«: é r dl Săvean student al facultății de litere despre »Liberitate și liberalism.« La banchet au luat parte peste 250 persoane. Studenții au făcut apoi mai multe excursiuni.

Prav de pușcă fără fum. Cu ocaziunea manevrelor din Vestfalia s'au făcut încercări cu érbă de pușcă despre care se dice că nu face fum. Incercarea a dovedit că această érbă de pușcă este bună. Étă ce s'a aflat: La slobođirea pușcilor infanteriei nu s'a vedut fum de foc, numai când se descărcau tunurile s'a vedut fum ca un nor rar de praf.

Necrológe. *Ión Albini*, vechiu profesor in Focșani, de origine din Ardeal, a încetat din viață la 11/23 septembrie, in etate de 62 ani. — *Br. Carol Billot*, dr. de medicină, proprietar mare in Zold, francez de naștere, care trăind in mijlocul pöporului român, in comitatul Caraș-Severin, a luptat întréga sa viață pentru promovarea intereselor culturale, economice și naționale ale românilor, a încetat din viață la 19 l. c. in etate de 71 ani.

Ghicitóre de șac.

De Cornelia Albini.

ce!	bu-	nul	Nóp-	nul	Dór'	ce!	bu-				
Som-	e-	dul-	nă!	dul-	nă	cund	is-				
e-	pró-	a-	Pes-	te	Să	as-	Som-	te	mân-	re	rá
re-	te-a	rit	pe	să	nă	di	dra	vó-	in	Nóp-	și
a-	fe-	le	du-	ri-	cui-	nă	Să	că	vis	nu-	le
di-	să	nop-	buri	Pe-	când	Fi-	tu-i	lu-	le	ar-	be-
tii	rii	nă	cul-	e-ți	To-	la-	Pe	arul	le-	sus-	re-
pă-	gră-	ân-	tii	Dorm	ce	co-	tré	ta-	nă	da	mo-
ge-	Dormi	ri-	ró-	să	tres-	ce;	ne-	e	a-	ce	pi-
le-n	să	să	in	E-	și	In	in	Tre-	gru	ni-	pe
no-	flo-	ce!	bu-	ce!	nes-	pă	nóp-				
pa-	na!	*Som-	mi-	Dormi	te	pa-	scu.				

Se pöte deslegá după promenada calului.

Terminul de deslegare e 10 octombrie. Ca totdeauna și de astă-datá se va sorti o carte între deslegători.

*

Deslegarea ghicitórei numerice din nr. 13:

Nu știu, când ai fost tu dragă
Mai frumoșă de 'ncântat,
Când stérniși mai mult in mine
Boldul de amor curat.

Deslegare bună primirám dela dómnele și domnișórele: Aurelia Crișan, Iosefina Popescu, Zoe Dimbu, Minodora Micșunescu și dela dnii A. C. Domșa, Virgil Olicișu.

Premiul fu dobândit de dșora Minodora Micșunescu.

Călindarul săptămânei.

Diua sept.	Călindarul vechiu	Calind. nou	Sórele
D um. după Inált.	Crucei Ev. dela Marcu c. 8, gl 7, a inv. 5.	res.	ap
Duminecă	17 Mart. Sofia	29 Arch. Mich.	5 38 5 42
Luni	18 Cuv. Eumeniu	30 Ieronimu	5 39 5 40
Mărți	19 Mart. Trofim	1 Oct. Volcm.	5 41 5 38
Mercuri	20 Mart. Eustatiu	2 Otto	5 43 5 36
Joi	21 Apost. Codrat	3 Ilariu	5 44 5 34
Vineri	22 S. Mart. Foca	4 Franciscu	5 45 5 31
Sămbătă	23 † Zem. S. Ioanu Botez	5 Bruno	5 46 5 29

Avis. Treiluniul jul.—septembrie espirând cu nr. 39, rugám pe toți aceia, a căror abonamente încétá atunci, să le innoescă de timpuriu, căci noi trebuie să plăim regulat in tipografie și n'avem alte fonduri decât abonamentele.

Proprietar. redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Otto Hógel in Oradea-mare.